

Monumentnummer*: 510760

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 16 maart 1999
Kadaster deel/nr 82769/128

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Deventer	Deventer	Overijssel

Locatienaam	Locatieomschrijving
Deventer	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Deventer	E			12659
Deventer	E			12350
Deventer	E			12658

Omschrijving**

Inleiding

Het ZIEKENHUIS van de Zusters van Liefde, het "Sint Josephgesticht", bevindt zich in een deel van de stad waar al van oudsher meerdere van dergelijke instellingen te vinden zijn, o.m. het Sint Elisabethsgasthuis (mon.nr. 510762). Drie gevels van het in verschillende fasen gebouwde pand grenzen aan de (drie) straten. Het oorspronkelijke hoofdgebouw en tevens het oudste deel (1874-1896) ligt met de lange gevel aan de Bruynssteeg en grenst met de zijgevel aan de Tibbensteeg. Het gedeelte dat met de voorgevel aan de Nieuwstraat ligt is in 1896 gebouwd; de zijgevel ligt eveneens aan de Tibbensteeg. Het gedeelte aan de Nieuwstraat uit 1896 is in de Neo-Renaissance stijl gebouwd, naar ontwerp van W.A.M. (Volter) te Riele Gzn. Het ontwerp van het oudere gedeelte aan de Bruynssteeg is van G.J. te Riele Wzn, de vader van Volter te Riele. De in 1873 ontworpen kapel is in 1969 gesloopt. De toren op de hoek Nieuwstraat/Tibbensteeg is met een gedeelte van de voorbouw in 1915 een verdieping verhoogd door de bouwkundige A.H. Feberwee i.v.m. de inrichting van een Röntgenkamer. Tussen de twee genoemde bouwdelen bevinden zich enkele aanbouwen. De vleugel met verdieping en plat dak aan de Tibbensteeg is jonger en kent twee bouwfasen. Het bouwdeel rechts is op de begane grond sterk veranderd. Aan de Tibbensteeg bevindt zich een bouwgedeelte, plaatselijk met twee verdiepingen onder een plat dak. De sloop van de kapel met aanbouwen en van een laag gebouw tegen de begane grond van de noordelijke dwarsvleugel heeft zijn sporen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

nagelaten op de nog aanwezige bouwdelen. Het gebouw fungeerde na het vertrek van het ziekenhuis als opvangcentrum, bejaardenhuis en gezinsvervangend tehuis.

Omschrijving

Deel Nieuwstraat: ZIEKENHUIS opgetrokken in baksteen over twee bouwlagen, deels met souterrain, vanaf een H-vormige plattegrond onder zadeldaken met leien in Maasdekking. Het geheel staat op een uitgemetselde plint. De gevels zijn doorspekt met banden in geel metselwerk, ter hoogte van de raamdorpels lopen waterlijsten, muurankers in siersmeedwerk. De voorgevel van het blok aan de Nieuwstraat (O) wordt gedomineerd door een middenrisaliet onder steekkap met trapgevel, waarin zich de gemoderniseerde entree bevindt. Op de verdieping drie vensters in rondboognissen, de buitenste twee hoger opgaand. In de geveltop een nis met een beeld van St. Joseph onder een neo-gotisch baldakijn. Rechts van het middenrisaliet op beide verdiepingen centraal een smal tweeruits venster, geflankeerd door twee bredere vierruits vensters, allen in rondboognissen. Op de verdieping tussen de ramen drie blindnissen. In het dakschild twee dakkapellen onder steekappen. Links van het risaliet een deels risalerend gevelvlak met vier vensterassen met dezelfde vierruits vensters als rechts. Op de verdieping twee blindnissen tussen de vensters. Geheel links, op de hoek met de Tibbensteeg, een octagonale hoektoren onder inzwenkend tentdak. Het ziekenhuis heeft in de Tibbensteeg twee getrapte kopgevels (Z). In de rechter is een stenen bas-reliëf met bijbelcitaat ingemetseld. In de geveltop een tweeruits venster. De linker gevel heeft op de begane grond twee kruisvensters en op de verdieping twee zesruits vensters met traceringen in de boogtrommel. Tussen de vensters blindnissen. Tussen de twee bouwdelen een poort met kantelen en een ijzeren hek. Achter het hek links een risaliet onder een steekkap met trapgevel die in het verlengde ligt van het risaliet aan de tuinzijde. In het risaliet twee vensterassen met zesruits vensters. Rechts van het risaliet een octagonale klokketoren onder een ingezwenkte spits met sierijzeren bekroning. Aan de tuinzijde (W) heeft het ziekenhuis rechts een risaliet met een attiekzone die hoger opgaat dan de gevel. Op beide verdiepingen drie grote drielichtvensters, hier bevonden zich operatiekamers. Links van het risaliet heeft dit bouwdeel op beide verdiepingen een loggia van korfbogen. De loggia's worden ontsloten via balkondeurpartijen op iedere travee. In het dakschild boven iedere travee een dakkapel onder steekkap.

Interieur

In centrale hal van het ziekenhuis bevindt zich een rijk gedecoreerd trappenhuis onder een houten gewelf van in elkaar geschoven tonggewelven met daklichten met glas-in-lood. Onder het gewelf op natuurstenen consoles eveneens natuurstenen rondgesloten vensters met traceringen waarin glas-in-lood is opgenomen. De trappen en bordessen zijn uitgevoerd in rijk houtsnijwerk en worden gedragen door houten korbelen. Vertrekken en gangen aan het trappenhuis worden ontsloten door kozijnen onder rondbogen met traceringen, gevat in schoon metselwerk van geglazuurde steen. In de deuren glas-in-lood. De indeling van de verdiepingen is gehandhaafd, de architectonische detaillering is deels nog aanwezig in de vorm van houtsnijwerk.

Het oudere deel uit 1874-1896. Dit gedeelte, in plattegrond uitgroeit tot een E, ligt met de voorzijde aan de Bruynssteeg. Het complex, met verdieping, is opgetrokken in baksteen onder zadeldaken met leien in Maasdekking. De boogaanzetten van de ramen zijn verbonden door een muizentandlijst, de raamdorpels van de verdieping zijn opgenomen in een waterlijst, de muurankers zijn uitgevoerd in siersmeedwerk en onder de bakgoot bevindt zich een gemetselde sierlijst in blok- en muizentanden. In het dakvlak bevinden zich een vijftal kleine neo-gotisch vormgegeven dakkapellen met piron. De lange gevel wordt gedomineerd door een centrale en hogere gevelvoorsprong met een extra verdieping. Deze neo-gotisch vormgegeven risaliet is de kopgevel van een (nu centrale) dwarsvleugel, beëindigd door een trapgevel. De hieraan vastgebouwde, in 1969 afgebroken lagere kapel, stak hier de binnenhof in. Dit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedeelte met is met de linkervleugel aan de Bruynssteeg het eerste gedeelte van het oudste verpleeghuis (1871). Het risaliet telt drie nissen met spitsbogen en driepas, in welke nissen de (gewijzigde) ramen zijn opgenomen. De topgevel buigt mee met de spitsbogen en is met overhoekse pinakels bekroond. Het bouwlichaam aan de Bruynssteeg heeft aan de achterzijde een geleding en detaillering die overeenkomt met de voorzijde. De aan de achterzijde geplaatste dakkapellen zijn echter wat forser van formaat en kenmerken zich met name door een veelhoekig overstek en flinke pironen. Het bouwlichaam eindigt aan beide zijden met een trapgevel. Het gedeelte rechts van de middenrisaliet, gebouwd in 1880, heeft zijn trapgevel aan de Tibbensteeg. Deze kent drie vensterassen en heeft in de geveltop drie rechtgesloten vensters onder een spitsboog. De vleugel met verdieping en platdak aan de Tibbensteeg is jonger en kent twee bouwfasen. In het linkergedeelte bevindt zich aan de steegzijde een dichtgezette poort (1915) met rechts daarvan drie ramen. Rechts van de bouwnaad een op de begane grond sterk veranderd bouwdeel van 7 traveeën. Tussen de middenvleugel en die aan de Tibbensteeg bevindt zich een bouwgedeelte, plaatselijk met twee verdiepingen onder een platdak. Tussen het beschreven complex en het hoofdgebouw aan de Nieuwstraat bevindt zich een tussenbouw van twee verdiepingen. Deze tussenbouw bestaat uit een verbindingsgang op twee verdiepingen met daarvoor een gebouwtje van twee verdiepingen, deels onder een zadeldak met trapgevel (W), deels onder platdak (O). Dit gebouwtje onderscheidt zich met name door een meerzijdige trapuitbouw over beide verdiepingen rechts van de trapgevel, bekroond door kantelen op een fors uitgevallen spitsboogfries. Rechts (N) van de aansluiting met de voormalige kapel bevindt zich, vooruitspringend, nog een traptorentje met een torenspits. Uit de gesloopte kapel zijn drie gebrandschilderde ramen verplaatst naar de tussenbouw, naast de nieuw ingerichte kapel in de vleugel aan de Tibbensteeg (nu (1996) in gebruik bij de Russisch Orthodoxe Kerk). Op de ramen zijn afgebeeld het rijke roomse leven, de kruiswegstaties en afbeeldingen van de heiligen Aloysius, Theresia, Maria, Joseph, Vincentius en Antonius van Padua.

Waardering

Ziekenhuis van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang: - in de geschiedenis van de (rooms katholieke) ziekenzorg - als bijzondere bouwopdracht in het oeuvre van de architecten Te Riele - in de stedenbouwkundige ontwikkelingsgeschiedenis van Deventer - vanwege de beeldbepalende ligging te midden van vergelijkbare inrichtingen - de gaafheid van het exterieur en delen van het interieur

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Ziekenhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument